

2007 Seçimleri ve Sağdan Sola Dersler

KORAY ÇALIŞKAN

2007. 2007 [Seçimleri ve Sağdan Sola Dersler](#), *Birikim*, vol. 220-221, pp. 119-124

AKP'nin seçim zaferi Türkiye siyasetinin üzerine oturduğu zemini daha net görmemizi sağladı. En azından mecliste artık soldan sağa doğru açılan bir siyasi yelpaze yok. Merkezinde tipik bir Hristiyan Demokrat partiye dönüşen Yeni-İslamcı AKP'nin bulunduğu ve çevresinde yer yer AKP'nin sathına giren bir milliyetçi muhafazakar alan var. DTP bunun dışındaymış gibi görünse de Kürt milliyetçiliğine dayanan çizgisini değiştirmese bu daireye iyice yaklaşacak.

DTP eğer söylemini somut bir siyasete dönüştüremese bir sonraki seçimde grup kuraması zor. Önümüzdeki belediye seçimlerinde en büyük sınavı verecek. Ufuk Uras tek başına 548'e karşı mücadele edecek. Bu korkunç çoğunluğun bir bölümü Uras'a yakın vekiller. Kriz anlarında bağlılıkları ciddi bir sınavdan geçecektir. Sol adına bunları kullanmak gerekir.

Ancak bu tip fırsatçı stratejiler uzun vadede sınırlı etkiye sahip. Sol siyaseti 12 Eylül'den sonra belki de 20. kere yeniden düşünmenin zamanı. Zira sol ve sağın merkezi çatırdarken yeni siyasi platformlara gebe bir çeyrek yüzyıla giriyoruz. 2030'da dinamik bir sosyalist parti iktidara gelebilir, ama bunun için bugünü iyi tahlil etmeli ve sağdan sola dersler çıkarmalıyız. Unutmayalım, AKP'nin cirit attığı siyasi platformu haritadan silinmiş bir sol kurmuştu.

SİVİL MUHTIRA MI?

Bir çok liberal AKP'nin seçim zaferi nedeniyle neredeyse havaya uçacak! Çok az ülkede liberaller muhafazakar başarılarla sevinir. Birçok liberal kolaycı bir acelecilikle seçim sonucunu bir halk muhtırası olarak anladı. İsabetsiz bir analiz bu. Öncelikle militarizmle bu kadar içili dışlı bir seçmenin orduya karşı bir sivil muhtıra vermesi mümkün değil. Seçmenin %75'ini oluşturan dar gelirlilerin hayatında insanın gördüğü ilk şey, kentli elitin önemseydiği sivilleşmenin insanların gündeminde gayet aşağıda yer alması.

Buna ek olarak, eğer AKP orduyla gerçekten çekişseydi, oyları ciddi olarak düşerdi. Kavgacılıktan çok hoşlanmayan, mücadele yerine uyum ve karizma tercih eden bir memlekette yaşıyoruz. AKP bunu çok iyi gördü, ve seçim çalışmalarını buna dayandırdı. Yavaş değişimi savunan, muhafazakarlığın doruklarında bir AKP orduyla çatışmanın kararsızların oyunu kaybetmesi anlamına geleceğini biliyordu. Çatışmadı, kazandı. Bu nedenle seçim sonucu bir muhtıra değil; hatta dolaylı olarak ordunun gücünün göstergesi olarak görülebilir.

AKP NEDEN KAZANDI?

Önce anlaşılması en zor yerden başlayalım. İç anadolu'da MHP'ye giden oyları saymazsak, çiftçilerin oyu AKP'ye gitti. Oysa AKP neoliberalizmin en azgın savunucusuydu. Çiftçilerin %87'sini oluşturan aile tarımı yapan köylülere savaş açmıştı. Tam bir sınıf savaşına dönüşen AKP'nin kır siyaseti nedeniyle yaklaşık 2.5 milyon çiftçi iflas etti ve ana geçim kaynağı olan tarımdan koşturdu. Şu anda dakikada bir çiftçi iflas

ediyor. Böyle giderse önümüzdeki çeyrek yüzyılda Türkiye'nin sayıca en kalabalık toplumsal sınıfı ortadan kalkacak.

AKP bunu gizli gizli yapmıyor. Seçim beyannamelerinde tarımsal istihdamı %19'a indireceği ve 100 dönümün altındaki çiftçileri desteklemeyeceği yazıyor. Yani "sen oyunu bana ver, ben seni ortadan kaldırayım" diyor AKP. Yine de oy alıyor. Neden?

Yanıtı basit. Abdullah Aysu'nun tabiriyle Demirelleşen Erdoğan, seçim öncesi zaten dayanacak hali kalmamış çiftçiye inanılmaz destekler verdi.¹ AKP kırdı APye dönüştü. Popülizm yapmayacağını duyurduğu halde geçen sene vermediği destekleri bile faiziyle çiftçiye dağıttı. Elbette tamamen planlı hareketler bunlar. AKP çiftçinin boğulmamak için boynuna sarılacağı denizi kendisi yarattı. Zira seçimden daha dört gün önce Bülent Arınç Manisa'da bir köylüyü fırçalamış, dört gün sonra Manisa kırsalından en çok oyu almıştı.

Çiftçilerin AKP'ye meyilemelerinin başka nedenleri de var. Türkiye'nin en örgütsüz ama en büyük sayıdaki emekçileri çiftçiler. Ürün bazlı çiftçi sendikaları ve biraraya gelerek kurdukları konfederasyon bu örgütsüzlüğü alt etmeye çalışıyor. Kısa zamanda da gayet önemli başarılar kazandılar. Ancak AKP'li Çalışma Bakanlığı ILO sözleşmesine de karşı durarak çiftçi sendikalarını tanımıyor, temsilcileriyle görüşmüyor. Bu örgütsüzlükte kendi siyasetini oluşturamayan çiftçiler ise elbette deniz düşüp AKP'ye sarılıyor.

Bir kaç senedir özellikle ziraat odaları kanalıyla çiftçilere yakınlaşan ve hatta mitinglerde Erdoğan'ın topladığının üç dört misli sayıda insana hitap eden DP de ANAP'ı ve kasasını yutmaya çalışırken ayakları birbirine dolanınca, meydan AKP'ye kaldı.

CHP'yi artık saymıyorum. Çok önemli bir fırsatı kaçırdılar. Çiftçilere yönelik tutumu gayet sağlam bir Gökhan Günaydın'ı Ankara 2. Bölgede hayatta seçilemeyecek yedinci sıraya gömen Baykal, partisini de en azından çiftçiler açısından toprağa gömdü. Çiftçilerin başka alternatifi yoktu.

İşin daha üzücü yanı, görebildiğim kadarıyla çiftçiler kendilerine verilenin yarısıyla bile AKP'ye oy atarlardı. AKP, fare doğuran cumhuriyetçi dağdan ürktü de kesenin ağzını açtı.

EKONOMİK NEDENLER

Genel iktisat politikalarına hızlıca baktığımızda AKP'nin seçim zaferine dair ikinci bilmeceyle karşılaşyoruz. AKP döneminde milli gelir 180 milyar dolardan, 411 milyara; kişi başına milli gelir 2.598 dolardan, 5.560 dolara yükseldi. Bu arada enflasyon %30'dan %9'a indi. Bir çok gazeteci ve bir parça akademisyene göre partinin başarısını bu iktisadi mucizeye bağlamak gerekiyor. Bu açıklamalara hızlıca hak vermemek mümkün değil. Milli geliri beş yılda iki katına çıkarmak dünyada çok az hükümete nasip olmuştur. Ancak bu açıklamalar isabetsiz.²

Öncelikle kişi başına milli gelir ve GSMH ülkenin ezici çoğunluğunu oluşturan emekçiler açısından bakıldığında yanıltıcı göstergeler. Zira gelir dağılımının iyice bozulduğu memlekette, %10'luk GSMH artışının ancak %1'i yoksul %75'e gidiyor. Bu

¹ Bu desteklerin en iyi dökümünü hemen seçim ertesi Ali Ekber Yıldırım Dünya Gazetesi'ndeki köşesinde vermişti. Abdullah Aysu'nun değerlendirmeleri için bkz. www.karasaban.net.

² Yazının bu bölümü Birgün Gazetesin'nde 30 Temmuz 2007 tarihinde yayınlanan yazıma dayanıyor.

nedenle GSMH artıkça herkes biraz zenginleşiyor, ama çoğunluk göreceli olarak fakirleşiyor, gelir dağılımı makası daha da açılıyor.

Bir de bunun üzerine YTL'nin aşırı değerlenmesini hesaba kattığımızda işlerin aslında görüldüğü gibi olmadığını anlıyoruz. Aslında milli gelir nominal olarak, yani lafta artıyor. Krizden hemen önce dolar 1.70'di şimdi 1.20 olacak mı diye tartışıyoruz. 2002 hemen krizden sonra geldi. Milli gelirin dörtte biri yalnızca faiz gelirlerine gitti, bir milyon kişi işsiz kaldı, birikimleri TL'de olanlar kısa bir süre içinde yarı yarıya yoksullaştı. Kemal Derviş'in finans açıklarını yamamasıyla bu durum bir parça kontrol altına alındı.

Milli gelirin lafta artmasının bir diğer nedeni de dünya gıda fiyatlarının son beş yılda %25 artması. Yoksul ülkelerde aile gelirin büyük bir bölümü gıdaya gider. Bu oran Türkiye'de %28'dir. Enflasyon yoksul için daha ezici olur. Bunun üzerine gerçek işsizlik oranının %19'da sabitlenmesini ekleyin. Cari açığın 30 kat, merkezi yönetim borcunun iki kat, dış ticaret açığının 3 kat artmasını ekleyin. Ve son olarak özelleştirmelerle kendinden önceki kuşağın birikimini çarçur eden bu kuşağın AKPlı vekillerinin bu açıkları mal satarak kapadığını anımsayın. Bu iktisadi rezalet nasıl olur da AKP'nin zaferini açıklar?

Bence AKP'den başka bir partiye oy vermek en yoksullar için anormal olurdu. İşçilere yoksulluğun nedenini anlatabilecek kitlesel bir partinin yokluğunda, her kamu hastanesine girebilen, sıra beklemeden eczaneden ilaç alabilen, borç batağına batmış ve kamu mallarını satarak açığını kapayan AKPlı belediyeden Temmuz sıcağında kömürünü alan, ununu sağlayan, ve bir de üzerine formal yerel iktidar ağlarına girişi mümkün bir işçi kime oy verirdi? Bu meseleyi yalnızca popülizmle açıklamak mümkün değil. Kentli madunların siyasetini en iyi anlayan parti AKP oldu.

MADUN SİYASET

Partha Chatterjee'nin İletişim Yayınları'ndan çıkan kitabı *Mağdurların Siyaseti: Halk Siyaseti Üzerine Düşünceler*, AKP'nin başarısını daha iyi anlamak ve sola sağdan dersler çıkarmak için yararlı bir çerçeve sunuyor.

Neoliberal reformların yarattığı iktisadi çöküntü ve yoksulluk derinleştikçe, formellikten kaçış yoksullar için en önemli beka stratejisine dönüştü. AKP bu enformellik ve formellik arafında siyasetini kuruyor. Bir taraftan tipik bir tüccar zihniyetiyle pragmatik bir piyasa ekonomisi kurmaya çalışırken, diğer taraftan piyasanın mağdurlarına elini uzatıyor. Ama gerçekten uzatıyor.

Bunu iki şekilde yapıyor. Öncelikle enformal ilişkiler içinde boğulmuş ve ferahlamış (yani kaçaklıktan dolayı daralan, ama gecekondusu olmasından dolayı rahatlamış) kitlelere formelliğin huzurunu dağıtıyor. Yünbinlerce kişinin bahçesinde kavak dikili gecekondudan tapulu apartmana geçişi bu sürecin en bariz örneği.

Enformel yardım ağları ise bu madunların daha doğrusu en mağdurların hayatından tamamen çıkan sosyal devletin yerine geçiyor. Mesela Eminönü'nde alt sınıflardan olup okuldaki çocukları için AKP'den yardım almayan insan azdır.

Chatterjee'ye göre ortada pek görünmeyenlerin hayatları ve siyasetleri enformel ve formel alanların arasında açılmış bir yelpazede şekillenir. Halk, hak arama stratejisi olarak cemaatleşmeyi seçmek durumunda kalıyor. Zira soyut bireyin hakkının aranmasıyla görünür kılınan sivil toplum siyaseti, mağdurlar için bedenleriyle

dolduramayacakları bir siyasi potluk yapıyor. Mahkemeden adımını içeri atarken dahi kalbi küt küt atan madun, formelleşmiş hukuk alanının banisi, mülkün temeli olarak kendisini gören bir kuruma hak talep etmek için gitmiyor. Çünkü onun mülkünün temeli mahkemede değil. Bu nedenle neoliberalizmden darbe yemiş yoksullar, “vergimi veririm, hakkımı isterim” tarzı havalı bireylere dönüşemiyorlar.

Onlar ancak cemaat içinde talep geliştiriyor. Cemaatin adına konuşmak için ise, önce cemaati var etmek gerekiyor. Chatterjee'nin Hindistan özelinde anlattığı mağdur siyaset formları, yeni cemaatler örgütleyen, bunların içerisinde hak üreten ve talep eden hareketleri kapsıyor.

AKP'nin stratejisi bu halk siyasetini tabandan örgütleyenlerle bir araya gelmek değil, bu tabanın kendisini örgütlemek. Yani halk ve cemaat AKP potasında eriyor. “Sen bana oy verirsen, ben senin sesin olurum, sana destek olurum, en güvenilir hemşerin olurum” diyor. Bunun kanıtı olarak da kurduğu destek hatlarını gösteriyor.

Kömür veriyor, okul kitabı veriyor, un veriyor, daha yoksul talep etmeden yardımını koşuyor. Bu tip desteklerin yanına bir de AKPLi olmanın maddi yararları ekleniyor. Örneğin AKPLi bir kadın kocasına daha kolay iş bulabiliyor, ayrıca “güçlü” bir oluşumun yanında erkek-egemenliğin kendisini kocasına karşı kullanıp gücünü artırabiliyor.

Bu son örnek AKP'nin kurumsal olarak kullandığı iktidar stratejisinin kişisel olarak nasıl kullanabildiğini gösteriyor. Kadını sınırlandıran erkek-egemen rejimi yeniden üreten AKP, o rejimin içinde kadına bir özgürlük alanı açabiliyor. Neoliberalizmle yoksulluğu artıran AKP'nin aynı anda yoksullara yardım ederek onların oylarını alabilmesi gibi bir şey bu.

ÖRGÜTLENME

AKP'nin başarısını açıklayan ve makro sayılabilecek yukarıdaki nedenlere bir önemli liste eklemeliyiz. AKP'nin sınıfları ortadan kesen örgütlenme stratejisi, sosyalistlerin örgütlemek istediği işçiler ve emekçilerin arasında işe çok yarıyor.

Öncelikle emekçilere yerel cemaatlerin diliyle yaklaşıyorlar. Bu dilin en önemli özelliği analojik ve basit bir çatı içerisinde iletişime geçmeyi mümkün kılması. Bu basitlik az eğitilmiş emekçilerin daha katılımcı bir platformda örgütlenebiliyor olmasını sağlıyor. Mesela ÖDP örgütçüsü masterlı gençlerle çok okumuşlar bile muhabbette zorluk çekerken, emekçileri bir düşünün. AKP'de bu sorun çok az.

Analojik düşüncenin çevresini saran hikayeler de emekçileri mobilize etmek için biçilmiş kaftan. Bu hikayeler üzerinden hayat anlamlandırılırken, değişim için bir umut yelpazesi açıyorlar. Bu yelpaze her kesim için ayrı bir özellik taşıyor. KOBİ için kredi, işçi için gelir artışı ve yardımlar vb.

Bu söylemsel ferahlık Müslümanlığın bu topraklara has diliyle bezendiği zaman insanların sahiplenebilecekleri bir siyasi araca dönüşüyor. Böylece işçiler ve emekçiler kendilerini kendilerinden bir partinin içinde hissediyorlar. Solcu olsun sağcı olsun elitistlerin dalga geçtiği ampul, emekçiler için çok şey anlatıyor.

AKP'nin başarısını yalnızca kullanılan dilin özelliklerine indirgemek yanlış olur. Bu dil kullanımını esnek, çalışkan ve hırslı bir öncü örgütçü grupla başarıyor. Yerelde örgütlenen ve delegelik üzerinden işleyen bu şebeke, emekçilerin isteklerini tanıyor, ve partinin işleyen çıkar ilişkileri üzerinden bu isteklere iki tip yanıt geliştiriyor. Öncelikle

acil ve partinin iktisadi gücü (belediye, yerel eşraf, ve gizli fonlar) tarafından karşılanacak istekler belirleniyor. Mesela başvurmadığı halde kömür yardımı alan bir ailenin yardımı buradan geliyor.

İkinci yanıt ise kısa vadeli maddi kazanımlarla emekçilerin önündeki zorlukları hafifletmeyi amaçlıyor. Örneğin AKPlı bir emekçi, enformel ilişkiler üzerinden işsiz kalmayı ya da işini kaybetmemeyi garantileyebiliyor. Hele bir de siyasileşirse ve partide çalışmaya başlarsa, artık sırtının yere gelmesi zor.

Sol siyasetin emekçilere önerdiği “eğer devrim olursa siz de kazanırsınız, ileride güzel günler göreceğiz (ama allah bilir ne zaman)” söylemiyle karşılaştırıldığında bunca ezilen sınıfların AKP tarzı bir siyasetin kucağına düşmeleri artık şaşırılmaması gereken bir şey. Gelecekte kurtuluş gibi bir metafizik peşinde siyaset yapabilmek için insanın tuzunun kuru olması gerekiyor. Sosyalistlerin burjuvalar ve üst orta sınıflar tarafından desteklenmeleri de bundan dolayı.

Sağdan sola verilen en önemli ders bu: Sol, örgütlenmeden kaynaklanan maddi kazanımlar tanımlamazsa mikro bir fikir platformu olmaya devam edecektir.

Bunun yolları mevcut. Örneğin 1980 öncesinde sıkça kullanılan kooperatifler ve sendikalar arası parasal ilişkileri dışlayan değişim ilişkileri havuzları kullanılabilir. Çiftçi Sendikalarıyla KESK memur ailelerinin mutfak bütçesini düşürecek adımlar atabilir. Tüccarı aradan kaldıracak bu adımlar çiftçilerin gelirinin artmasına yol açarken, memurların bütçesini hafifletir.

Bu tip dayanışma ağları AKP'nin kurduğu çıkarıcı ve hiyerarşik ağlardan daha etkili siyasetler örgütlemeyi mümkün kılar. Lula'nın başarısının arkasında böyle bir kısa dönemli maddi yarar mantığı vardı. Sağdan sola verilen en önemli ders kısa dönemli maddi kazançların pragmatik evreninde siyaset örgütlemenin önemidir.

BELEDİYE SEÇİMLERİNE DİKKAT

Belediyecilik deneyimi AKP'nin tartıştığımız stratejileri kullanıp geliştirmesini mümkün kıldı. Belediyelere yaslanan bir iktidar çizgisi çizen parti, zaman içerisinde oluşan sosyal devlet boşluğunu belediye kaynaklarıyla sıvadırak desteğini artırdı. Sol için öncelikli hedef belediyeler olmalı. Sosyalistler idare ve paylaşım mekanizmalarını iyi işletebildiğini göstermeden halk açısından rüşetlerini ispatlayamazlar.

Ama bunun yolu iş halletmekten geçiyor. Yerel demokrasi örnekleri ya da doğrudan katılım gibi sol sembolik evrende ağırlığı olan, ama hayatını zar zor idare eden işçi sınıfı için kısa vadede pek bir anlamı olmayan söylemler yerine, belediyeyi bir demokrasi platformu değil, insanların hayatlarını kolaylaştıran bir kurum olarak gören, pragmatik bir ekiple kimlik-kültür politikası değil, icraat yapan bir sosyalist deneyim, sola güveni tekrar tesis edebilecektir. Tuba ağacına döndük, ayaklarımızın yere basma zamanı geldi.

İki yıl sonraki seçimlerde sosyalistlerin hedef alacakları belediyelere yüklenmeleri, yarından başlayarak acilen bir kampanya planı oluşturmaları ve mümkünse son seçimde işe yarayan bağımsız bir platform örgütleyerek, aralarındaki köhne kuramsal ve kişisel hamasete dayalı farkları unutmaları gerekiyor. Biraz çalışalım, harekette bereket vardır.

SABIR ve UZLAŞMA

AKP iktisaden ve siyaseten şelaleler gibi içiçe geçmiş iktidar ilişkilerini ortadan kesen bir siyaset güdüyor. İşçiler ve emekçiler bu nedenle patronların partisinin peşinden gidiyorlar. Çünkü işçilere, köylülere, kadınlara ve gençlere bir umut veremiyoruz.

Siyasette duyguların, kimliklerin, sembollerin artık daha geride olduğu bir coğrafyaya girdik hep birlikte. Ancak solun önü açık. Neler yapılabileceği AKP'nin başarısında gizli. Baskın Oran ve AKP kampanyalarının seçim ertesi gazete ilanlarına devam eden tek hareketler olması sol adına sevindirici. Şimdi atacağımız adımları tartmalıyız.

Öncelikle iktidar ilişkilerinin nasıl şekillendiğine bakmalı. Bir çok solcunun ezberinde tahakküm ilişkileri futbol maçına benzer. Taraflar birbirinden ayrıdır, biri diğerinden gücü daha fazla olduğu için egemenlik sağlar. Ondan, güçsüz yoksulları biraraya getirmenin yolu bir bulursa gerisi kolaydır...

Sınıf tarih yazmak için güçlü, siyaset yapmak için zayıf bir araç. Geçmiş 100 yılda ne olduğunu onsuz anlatamazsınız. Ama seçimlere yönelik çalışma yaparken onu kullanırsanız potluk yapar.

Zira güncelde yaşanan iktidar ilişkileri iç içe geçen şelaleler gibidir. Kürt işçi Egeli köylünün tarlasında mazlum, tarlanın kenarındaki çadırda zalimdir; tarla sahibi köylü tarlada işçiye tahakküm uygular ama kendisi –herşey böyle giderse- yok olmaya mahkum. Çırak, kalfa, usta, ustabaşı, müdür, KOBİ sahibi gibi ilişkiler, kadın-erkek arasındaki ilişkiler, kuşaklar arası ilişkiler, ve daha nice tahakküm ilişkisi...

Bunların içinden geçen bir söylemle katılımcı, elitist olmayan, popüler bir dile dayanan, hem örgütçiler hem örgütlenenler açısından kısa dönemli maddi kazanımları olan, ve tüm bunlar olurken DİSK'in Taksim çıkarmasını andıran müşeddit adımlarla değil, uzlaşmacı, pragmatik ve sakin bir örgütlenme çalışması başarılı olabilir.

Bunu başaracak kuşakların ve örgütleneceklerin çoğunun 1980 sonrası doğduğunu, çeyrek yüzyıl önceki acılarla ilişkilenediklerini, ve yeni bir sembolik evrene sahip olduklarını hatırlamak gerekiyor. Bu noktada lise çalışmaları yapmak, üniversitelerde bağımsız örgütlenmelerin formunu düşünmek, internet aktivizmini sosyalist projeler açısından yeniden tanımlamak, başarı ölçütleri belirli ve kısa vadeli planlar yapmak çok önemli. Aksi halde 2030'da Solu Yeninden Düşümenin 50 Yıllık Tarihini yazarız.

Sosyalistlerin kendilerine geliştirmeleri gereken bir diğer alan uzlaşmaya dayalı siyaset yapabilmek. Kendi içinde anlaşma kültürü gelişmemiş bir solun önü tıkalıdır. Anlaşmanın ne olduğu çok karışık reçetelerde gizli değil. Hiç kimsenin tamamen mutlu olmadığı, ama olmamasını kimsenin tercih etmediği bir asgari müşterek. Önümüzdeki belediye seçimleri böyle bir kültürü geliştirmek için bize iyi bir fırsat verecektir.

Ahmet İnel ve Seyfettin Gürsel'in çaktığı kıvıncımla örgütlenen ve bağımsız adaylar üzerinden yürüyen girişim bazı çevrelerce örgütlenme ve örgütlenmeme arasında bir seçim gibi gösterildi. Baraj geçmek için örgütsel gücün ve yeni toplumsal hareketlerin enerjisinin kullanılmasını öngören bu öneri solun geleceği açısından çok önemli bir adım attı. Bu fırsatı ÖDP örgütsel olarak cüssesiyle ters orantılı bir hantallıkla gerektiği kadar iyi değerlendiremedi.

Her ne kadar sosyalistlerin değil Kürtlerin oylarının belirlediği bir bağımsız aday kampanyası olsa da, bağımsız bağımsız hareketler için enmli bir deneyim oldu. Şimdi bu hareketi örgütlü siyaset formlarıyla birleştirmek ve oluşan hafif esintiyi kuvvetli bir sol rüzgara çevirmek gerekiyor. Bunun için İnel'in "Sol Sesin İçeriği Deęiřmeli" adlı Aęustos 2007 tarihli Radikal 2'deki yazısını 2 kere okumak gerekli.

Sağdan sola çıkarılacak derslerin sonucusuna geldik: Sabır. Neoliberaler iktidara gelmeden önce dışarıdan bakanlara çılgın gibi görünüyorlardı. Yeni İslamcılar, milli görüşün küllerinden yeniden doğdular. Yeni Sosyalistlerin geleceği de böyle olacak. Birgün gelecek. Ama sabırla çalışmak gerek.